МЕДИЦИНА СПОРТА У СРБИЈИ >>>>>>>>>>>>>>

СПЕЦИЈАЛИСТИ МЕДИЦИНЕ СПОРТА ОСНОВАЛИ СВОЈЕ УДРУЖЕЊЕ

СТОП НЕКВАЛИФИКОВАНИМ ПРЕГЛЕДИМА СПОРТИСТА

// НОВИ ЗАКОН О СПОРТУ И ПРАВИЛНИК О УВРЂИВАЊУ ЗДРАВСТВЕНЕ СПОСОБНОСТИ СПОРТИСТА ШТИТЕ СТРУКУ И СМАЊИЋЕ СВЕ УЧЕСТАЛИЈЕ АКЦИДЕНТЕ СА ТРАГИЧНИМ ПОСЛЕДИЦАМА //

Пише: Др Небојша Коларов спец. медицине спорта председник Секције спортске медицине ДЛВ–СЛД

Медицина спорта је специјалистичка грана у оквиру медицинских наука која свој развој заснива на сазнањима из физиологије, биохемије, кардиологије, ортопедије, дечје хирургије, физијатрије, а бави превентивним и куративним делатностима у оквиру здравствене заштите свих учесника у спорту, као и здравственом проблематиком физичке активности уопште. Тежиште рада је на превентивним спортско-медицинским систематским прегледима ради процене здравствене способности за бављењем одређеном физичком, односно спортском активношћу, као и на раном откривању поремећаја здравља и деформитета, њиховом превенцијом и корекцијом.

Унапређење спортских резултата такође је део активности специјалисте медицине спорта. Императив савременог такмичарског спорта су резултати који често доводе спортисту до горње границе издржљивости. Савремена медицина у могућности је да те границе, уз примерен тренажни процес, помера без прекомерне опасности по здравље спортисте.

Иако влада мишљење да је медицина спорта на овим просторима релативно млада грана медицине, подсетио бих да је још 1842. године војвођански лекар др Димитрије Радуловић одбранио докторску дисертацију под називом „Лекарска гимнастика“. Године 1853. лекар и директор новосадске гимназије, др Ђорђе Натошевић уводи гимнастику у редовну наставу. Поређења ради, у угарским школама тог времена је гимнастика уведена тек 1870. године. Између два рата развој спортске медицине је везан за најпопуларнији спорт – фудбал. Тако 1929. године др Коста Хаџи у Новосадском фудбалском подсавезу уводи обавезне систематске прегледе фудбалера, а 1930. године група београдских лекара започиње организовану здравствену контролу спортиста. При Интерној клиници 1936. основана је прва спортска амбуланта, да би др Војин Смодлака (иначе признати неуролог и активни спортиста) био први српски лекар који је, 1937. године, био упућен у Берлин на специјализацију спортске медицине. Институт за спортску медицину основан је 1952, а од 1957. оснивају се и прве спортске амбуланте у Војводини. На Факултету за физичку културу у Новом Саду оснива се 1970. Катедра за спортску медицину. Одржавају се семинари, конгреси, издају часописи, пишу уџбеници. Секција за спортску медицину једна је од најстаријих у Српском лекарском друштву.

Нажалост, тужне деведесете прекидају успон спортско-медицинске струке, а урушавање није заустављено ни након 2000. године. Прво се медицина спорта изоставља из списка специјализација, да би бројним интервенцијама чланова Секција за спортску медицину Српског лекарског друштва и Друштва лекара Војводине била враћена на списак. Потом се Законом о здравственој заштити медицина спорта практично „избацује“ из домова здравља, да би се опет након бројних дописа, интервенција, разговора, допустила могућност рада, али само у домовима здравља који покривају преко 100.000 становника! Године 2006. тадашњи Републички завод за здравствено осигурање престаје да финансира било коју услугу коју пружају специјалисти медицине спорта. Тако је до дана данашњег.

Ипак, захваљујући новодонесеном Закону о спорту, усвојеном прошле године, и Правилнику о утврђивању здравствене способности спортиста за обављање спортских активности, специјалисти медицине спорта најзад добијају пропис који штити струку, и који ће сигурно смањити све учесталије акциденте са трагичним последицама, који се дешавају на спортским борилиштима. Правилник регулише начин и обим прегледа, прописује да се прегледи могу обављати искључиво у установама у којима ради специјалиста медицине спорта, а изузетно, уколико на територији локалне самоуправе таквога нема, тада прегледе могу обављати и интернисти, педијатри, и специјалисти медицине рада и опште меди-

цине. На тај начин, специјалисти медицине спорта су после низа дугих година, опет препознати од стране државних органа задужених за здравсто, спорт и омладину.

Да би се остварила боља сарадња са Лекарском комором, владиним организацијама и телима, спортским савезима, као и са јавношћу уопште, специјалисти медицине спорта су основали и своје удружење. Намера је да се и на тај начин пружи заштита спортистима, али и специјалистима медицине спорта, који су ипак најквалификованији да обављају спортско-медицинске прегледе. Корисне информације, не само о удружењу, него и о прегледима и мрежи спортско-медицинских установа, као и о формуларима за пријаву прегледа и другог, можете да понађете на сајту:

www.specijalistimedicinesporta.rs.

Удружење ће се трудити и да искорени случајеве неадекватних и неквалификованих прегледа спортиста, за које су у Закону о спорту предвиђене и одређене санкције. Наша је обавеза да спречавамо тзв. „печатирање на ливади“ од стране колега који немају законску дозволу за обављање тог рада. Озбиљну подршку у остваривању те намере очекујемо пре свега од гранских спортских савеза, од Олимпијског комитета, као и од надлежних државних органа.

Само међусобним разумевањем и заједничким активностима можемо доћи до здравије спортске популације и максималне безбедности учесника у спорту. //

УЛОГА МЕДИЦИНЕ СПОРТА У СРБИЈИ СВЕ УВАЖЕНИЈА

ЗДРАВЉЕ СПОРТИСТА „ПОД ЛУПОМ“

// ПРЕГЛЕДИМА СЕ ЧУВА И УНАПРЕЂУЈЕ ЗДРАВЉЕ УЧЕСНИКА У СПОРТУ, ПРЕВЕНИРАЈУ ОБОЉЕЊА И ПОВРЕДЕ // ИНДИВИДУАЛНО ДОЗИРАНО, ПРОГРАМИРАНО И КОНТРОЛИСАНО ВЕЖБАЊЕ НИЈЕ САМО ПРЕВЕНЦИЈА, ВЕЋ И ТЕРАПИЈА – ЛЕК ПРВОГ НИВОА ИЗБОРА //

Медицина спорта је релативно млада медицинска грана која се бави физиолошким променама у организму узрокованих физичким напором. Као специјалистичка грана дефинисана је као научна дисциплина медицинских наука, која пручава позитивне и негативне утицаје физичких оптерећења различитог степена на организам здравог и болесног човека, са циљем одређивања оптималних физичких оптерећења и хигијенско-дијететског режима за пораст спортских достигнућа, подизање нивоа функционалног стања организма, очување здравља и оздрављење, као и превенцију, лечење и рехабилитацију различитих обољења и повреда и борбом против коришћења недозвољених средстава. Овако широк дијапазон задатака тражи и специфично образоване стручњаке.

Тренутно у нашој земљи има 102 специјалисте медицине спорта, релативно правилно распоређених по свим окрузима према броју становника (један на 100.000 становника). У Србији је медицина спорта организована кроз мрежу спортско-медицинских служби и установа, од којих неке постоје веома дуго: Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије постоји дуже од 55 година, а службе медицине спорта у Нишу, Крагујевацу и Зајечару преко 40 година.

Нажалост, догађаји током деведесетих година прошлог века прекидају успон спортскомедицинске струке, а ситуација се не поправља ни после 2000. године. Прво се медицина спорта изоставља из списка специјализација, да би бројним интервенцијама чланова Секција за спортску медицину Српског лекарског друштва (постоји више од 60 година) и Друштва лекара Војводине била поново враћена на списак. Потом се Законом о здравственој заштити медицина спорта практично избацује из домова здравља, да би се опет након бројних дописа и интервенција допустила могућност рада, али само у домовима здравља који покривају преко 100.000 становника! Од 2006. године тадашњи РЗЗЗ престаје да финансира било коју услугу коју пружају специјалисти медицине спорта и тако је до данас.

Ипак, захваљујући новом Закону о спорту (2011.), и Правилником о утврђивању здравствене способности спортиста за обављање спортских активности (2012.), медицина спорта је, после низа година, опет препозната од стране државних органа задужених за здравсто, спорт и омладину, па се контрола здравственог стања спортиста препушта њима, што је и пракса у земљама ЕУ.

Правилником се одређују циљеви, начин спровођења и организа-

24 >